

RP

A Polgár

A DEMOKRATA-LIBERÁLIS POLGÁRSÁG LAPJA

Előfizetési ára: egy évre 180.000 K. Egyes szám ára: 4000 K
Jugoszláviában 5 dinár, Ausztriában 5000 osztrák korona
MEGJELNIK MINDEN SZOMBATON

FŐMUNKATÁRS:
VÁZSONYI VILMOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST VIII, FŐHECCEG SÁNDOR UCCA 19
TELEFÓN: JÓZSEF 12-76

Fordul a politika szekere

Írta: FÁBIÁN BÉLA

Fordul a politika szekere: polgár viadalm!
Egykoron liberális volt a híre és ő glappal szolgált a közvéleménynek, hogy liberális híre szerterjedjen. Tamadták a fajvédők lapok, ő volt a célpont, a fajvédők gyerekek rajta tanulják az irónikus trás mesterségét, a társadalmi egyesületek legdrágább, legizsételenebb plakátja neki szól. A múlt télen gyanus zórvék. A tavasszal Bethlen genfi útjának idején barci zai a folyosón: ő lesz a miniszterelnök! Titkos konventikulumok a kupolacsarnokban, titkosak, melyekről mindenki tud. Séta jobbra. Tamadás a nemzetgyűlésen: valaki valamire kézzel. Karonfogja az embereket, nagy lépteivel sőtől velük végig a folyosón, úgy magyarulza, de nyílt beszédben, harsány hangon is kijelentti: ő a kultúra embere, az országot a kultúra fejezetével akarja megerősíteni, neki a politika nem kenneve, ő dolgozni akar, politikáján más. Az őszel egy vascorán ismét beszélt. Most már nem mondja, hogy ő csak a kultúra embere. A múlt beszéd óta eltelt már néhány hónap és ő most már a nyilvánosság előtt is arra a meggyőződésre jutott, hogy ő igen is politizál, jobboldali politizál, szüreti a jobboldali koncentrációt. Van-e, ki őt nem ismeri? Fordul a politika szekere: polgár viadalm!

Oh Isteneim, Csougrád, Erzsébetváros! Minek unos-utig ismételné mindazt, amit ezekkel az ügyekkel kapcsolatban a parlamentben és a nyilvánosság más fórumain hangoztatunk! De ragadunk itt ki egy momentumot, ami a legfajdalmasabb. Egy szolnoki járásbíró kijelentésével kapcsolatosan a nemzetgyűlésen ismét felmerült a kérdés: lehet-e bíró és királyi ügyész tagja az Ébredő Magyarok Egyesületének. A nemzetgyűlés egyik fajvédő tagja akkoriban bekiáltott a parlament akusztikájába, hogy a bírák legnagyobb része tagja az Ébredő Magyarok Egyesületének. Mi nem hitünk neki akkor és nem hiszünk neki ma. Az volt a hitünk és az volt a reményünk, hogy a bírák legfelsőbb fórumának, az igazságügyi minisztériumnak az a véleménye, aminek alapja törvényben gyökeredzik: bíró nem lehet tagja semmiféle politikai egyesületnek. Az igazságügyi tárcá vitájánál azután az igazságügyminiszter úr kijelentette, hogy bíró politikai szervezetnek tagja nem lehet, társadalmi egyesületnek azonban igen és ha az Ébredő Magyarok Egyesülete politikával nem foglalkozik társadalmi egyesület, akkor... A többit már tudod nyíltan olvasni: **Fordul a politika szekere: polgár viadalm!**

Bakovszky helyügyminiszter úr nyíregyházi beszédét is olvastad? Arra is emlékszel még tisztelt polgártársam, hogy a szolnoki ítélet után itt milyen kavargás volt, a helyügyminiszter úr és a honvédelmi miniszter úr írtak, ártáltak az igazságügyminiszter úrnak, az egyik meg volt sértve a tárcája körébe tartozó magasanrangú tisztviselőkkel szemben tanúsított különös bűnösönd miatt, a másik pedig azért, mert a esendörög egyik tagját esküre nem bocsátották. Azóta a csougrádi ítélet is jogerős, a magasanrangú közlegények tisztviselőik a teher csak sokasodik, hiszen a Mátyás-teremben is a királyi ítéletábla szerint, bizonyos tisztviselők szerepe, a nyomozat alkalmával való viselkedése, nem éppen tisztázott: **Fordul a politika szekere: polgár viadalm!**

Hetek óta, napok óta hangos a nemzetgyűlés. Hét sebes ember harsog kezeivel a kezében sorokon rohanura a tisztesség nevében egy államtitkár ellen. A velük szemben álló párt, melynek egyik jelentékeny tagja az ostromolt bástya, a párt, mely tudja, hogy itt nem a Petrichevich fejezett meg a játék, hogy nem a politika egy egyszerű máriássával, avagy hangosabb kalárierász parájjával állunk szemben, hanem egy nehéz ferhijáték folyik, ahol na-

gyobb lét és nem a Petrichevich feje a víz. A párt, melynek az államtitkár úr oszlopok tagja, tanyán, a helyzetet szemben értetlenül nézi a harcot, avagy talán maga is érti már,

Érti már, hogy fordul a politika szekere!
Gömbös Gyula a fajvédők tegnapi vascoráján nagy beszédet mondott, melyben szeretettel üdvözölte azt a gróf Klebelsberg Kunót, aki Genfben im magáévá tette a Haller István programját. A fajvédők üdvözlik Klebelsberg Kunó grófot, aki ellen az 1923-es választások idején az Erzsébetvárosi Kör ellen elküvetett bombamerénnyel kapcsolatosan azt a híres plakátot kinyomatták! **Fordul a politika szekere: polgár viadalm!**

Fokosbrigád

Eckhardt Tibor végre nyíltan előállt legtitkosabb álmával: a fokosbrigáddal. Úgy képezi Eckhardt, hogy karácsonyra az ébredőket is fel lehetne ruhálni. Sajtósos feketelincet, viléköteses pantallót, darutalos sárvetést és zenekort; ezt a kortörténelmi és siflisegyeleget gondolták ki az ébredővezérek az új alakulat egyenruhájára gyarant. Az összejáratás nem is rossz. Van benne az olasz fasisták öltözékéből, a német pantallóból, Boesky darutalóból és a fokosból, mely soha törvényes alakulat fejezve nem volt a magyar történelmben. Ámilyen az öltözk: olyan az eszme is. *Cusa: sajtósos kiadókban, a német harogkeresetek: darutalal, a bajor fajvédők: fokossal a kezükben.*

Esze Tamás mezteliasáinak, a „rongyos brigádok”: nem volt fényes egyenruhája. *Kossuth szabadsághősöknek csak kaszája-kapája volt és nem jutott: fokos. A: igazi szabadsághősöknek sohasem volt szájképe cifra köntöse. A szabadság hősei sokszor kénytelenek voltak a franciáknak ruhátlanságával és fogycerzésével megelégedni. Es, ime, Eckhardték, alkotmányos keretek között élő állatban, külön díszes egyenruhát kérnek egy olyan mozgalomnak, mely legalább is nem az egész állam elismerést és hivatalos tiszteletét, sőt: amely csak legutóbb is olyan paktumot akar kötni román „testvéreivel”, melyet a hivatalos politika és a többségi párt is leg-*

súlyosabban, a legelősebb szavakkal ellátott. **Béhat követel a maga harcosainak Eckhardt és a fejezve. Meri a fokos is olyan, mint az estélyi toalet és új kalap: amint az estélyi ruhában, nem lehet gyalog járni, úgy a fokoshoz is követel odakivánczik a jama, később az árny.**

Eckhardték először brigadérosokat neveztek ki. A brigadérosokhoz most már oda kívánják a brigadékat is. A brigadéokhoz már egyenruha és fejezve is illik, s a fejezveket brigadéokhoz elválaszthatatlan hozzártozták: a hatalom.

Szerény, kis karácsonyi álom ez a „fokosbrigád”: a magyar Mussolinik szeretnék volna karácsonyra önmagukat meglepni ezzel. Zajlik a jég és a jégzajlás, mely másokban megdermeszt még a fantáziát is: a magyar politika különböző aprársáiban a hatalom illuzióit bontogatja és szelmei. Az többi években ugyan megszoktuk, hogy nincsenek megvalósulhatatlan abszurdumok és a legvakmerőbb álomból is valódságra lehet ébredni. De azt hisszük: Eckhardték ezáltal erkényesek néhány esztendővel és nemcsak Mussolini erkényeség hiányát közzük, de hiányzik az a lélektani pillanat is, melyet Eckhardték nemcsak elmulasztottak, hanem néhány esztendő politikájával, Cuzával, Erzhogger gyilkosával és egyéb ilyen szomorú momentumtal végleg agyon is ütöttek...

Gömbös csókja

Mi el voltunk rá készülve, hogy Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter Genfben megfogja próbálni védelmi beszédét az álláspontot, melyet — a numerus clausus kérdésében — íthón ő is, az egyetemes párt is több ízben elfogalt. Meg voltunk győződve róla, hogy Genfben is ki fog derülni — amint azt Vázasnyó Vilmos remérg megállapította —, hogy

a numerus clausus a cseremiszek és osztályok ellen irányul.

Nem ringatunk magunkat, hű ábrándokban, mert nagyon jól tudtuk, hogy azoknak az időknek is vége, amikor még politikussáink, legelősebb a *Lefföldön, igyeksztek liberálisoknak maradni.* Van egy szóvalás, mely az ilyen tempó passzírta azt mondja: „Lefföldgészánál cseleste”. A politikussok külföldi liberalizmusára talán inkább azt lehetne mondani, hogy

MacDonald-dal cseleste és Mussolini utalomajutásával vesztett el.

Ma már más szelek fújnak és ha nem is bizakodunk benne, hogy a kultuszminiszter úr hirtelen átcsap a liberalizmus vizéire, mégis azt reméljük, hogy talán a francia nyelv tanulási fogja állásfoglalásának az élet, mert francia nyelven nem igen szokták a diplomaciának azokat a fordulatait kifejezni, melyekkel a numerus clausus védelmezni szoktak.

Nos, Klebelsberg Kunó gróf mezteliasa a francia nyelvben is a kello kifejezésű, sőt — utánha még megvánsáshban — és fejtséshben is ki tudja volna fejezni mindazt, amit el akart mondani. A válságos sem honalysítottja el a mondandóival, sőt megnevelte. Klebelsberg gróf nem érte azokat a fejezve momentumokat sem, melyek íthón mégis kötelezők egy kormányfőre, akinek a hallgatósága, minden

írnyalatában, tárcája és védelme alá tartozik. Hogy milyen lesz a visszahangja Genfben annak, amit Klebelsberg elmondott, az még nyílt kérdés.

Íthón azonban már felhangzott a taps és a hallajs,

még pedig a — fajvédők vascoráján. **Gömbös Gyula, aki eddig nem tudott szívét egész hévével felmelegedni Klebelsberg Kunó iránt, immár teljesen szívbe zártá őt, magának fogadta, kebelére ölelte és ezzel a fajvédők patronusává avatta. A kultuszminiszternek**

Genfbe kellett elmennie, hogy proféta léhessen a — saját hazájában.

Genfbe kellett elmennie, hogy meglássuk azt a szemleli rekonszert és lelki kapcsolatot, mely *Tisza István volt államtitkára és Haller István között fennáll.* A numerus clausus megalakítója között és aközött a politikus között, aki azt hiszi, hogy sikerült azt az eszmét a nemzetek itélőszéke előtt is elfogadtatnia.

Hogy Genfben lesz-e sikere Klebelsberg Kunó grófnak, azt nem tudjuk. Íthón: megvan a sikere. Végre sikerült megteremtene a rokonszenv és szeretet egységét a nemzetgyűlésnek ezzel a frakciójával, mely ugyan folyton támadja a kormányt, de mindig a kultuszminiszter hallgatolagos kihagyásával, és végre sikerült a fajvédőknek Klebelsberg

azzal az avató eszékkel íllteni.

mellyel homlokán, a miniszter úr nehezen fogja tovább folytatni azt a hűrös objektivitást, mely délelőtt a zsidó recepció ünnepeken kezdődik és este, esetleg, a fajvédőknel folytatódik.

Cszimásokról, szociáldemokratákról, és zsidókról

beszél *Ulaín* Ferenc Miskolcon. A társadalomnak ez a három rétege az, melyel a fajvédémet minél nagyobb mértékben meg kell védeni. Az utóbbi két réteg ma régebbi keletű az ellenséggel — hála Istennek — bővíti a kör: a nyolc millió magyarból mind többet és többet ki akarnak rökösíteni a gyűlöletből apostolai. *A föld, az ipar és a kereskedelem* egymás után felelték az indoklásra. A játké valahogyan kezd hasonlítani a gyermekesőhöz, melyben a farkas, esengő-bongó versikék között, mindig egy-egy állatot feltart, azaz a rétfelel, hogy „jaj be rút!” *Ulaín* ugyanabban a beszédben visszakövétta az 1920. évi *regényes átalpókat* is, nyilván azal a változtatással, hogy most már a zsidókon és szociáldemokratákon kívül a „cszimások” sem kellene, akikre pedig annyit építet a fajvédelem, míg be kellett látniuk, hogy a józan magyar népen ez a politika sem fog, amint nem fogott a többi — forradalom sem.

A tegnapi ködlovagjai

Krády Gyulának, a nagy magyar írónak új könyve jelent meg. Krády könyveiben mindig a múlt árnyai kopogtatnak és hosi, ha ma jelennek is meg, akkor is az elmúlt napok elcsúszt illatát hozdák magukkal. Legújabb könyvében azonban a tegnapi árnyait idézi fel, azokat a napokat, melyekben mi is benne élünk, s amelyek csak azért lettek a visszaálmódó köllé tollára megérették, mert azóta elcsúszott az a világ, melyet ők képzeltek. *Nevadai szerartásmester, Brattfisch farkas, A két macska, Waldau enekes, a bécsi udvar, a magyarlingi vadászostály, Adu Erőre éjszakai éppen vagy ködöz veszték, történelmi lettek, mint a hogyan régebben történelmi voltak az uralkodók. Nemcsak Ferenc József, Rudolf trónörökös, Miksa Király és Krády Gyula közötti hosi száltak azóta a krypta hűvös oserdjébe, hanem a gondolatlan éjszakai is az Andrássy út kávéházában, a kedélyes farkas, a kacsapó mulatóhelyek, a nyugodt, regényes vadászostály és az a légkör is, mely a békas, esonaes utólagos eseket az élő és holt emlékek körülölelt. Krády Gyula könyvében, a tegnapi ködövesztésvagjai között ránk kopogtat a pesti polgár is, a mint megszűntek, ántudára kell és énérszetet első üzenet juttatta kifejezésre. Vásonyi Vilmos nevű, fiatal pesti áskális kiűzött akkoron a Terézváros mandulámsztár és ebben a küzdelemben a lenészt, semmibe vett pesti polgár üldözött harcot a régi törzsfőnökök megdöntésének hitt, politikai hatalma ellen. Vásonyi Vilmos, fiatal pesti ügyvéd, újságíró és volt újságíró volt első gyűlöletével szűlletett meg az önkéntes és önérszet pesti polgár, aki Krády Gyula könyvében a tegnapi ködövel élénk lép. Megültező kávéházi arképüket, melyek csak a család tagjai ismernek meg meg, akik meg tudják, hogy kit ábrázol az elhomályosult ágyúröplény. És szerzetet kösöntjük a könyv. Anonim illatú, nyugodtan susogó lapján Vásonyi Vilmost, aki a tegnapi szerencsés átmentette magában, ide idealizmusának árnyát-hegység, a viszóná és titéngeren keresztül és aki ma ugyanolyan ködlovagja az igazságnak és a polgárságnak, mintha a világ azóta nem is fordult volna ki sarkából.*

Huszár Károlyra

a nemzetgyűlés elnökére ismét ráferne egy kis amerikai úr, Huszár, aki miniszterelnöksége után Amerikába ment, bizonyos megbízatással és megfizetéssel tért vissza az Újvilágból és annakéjében, sokat nyilvánvaló volt régebbi vilámszűből. A nemzetgyűlés szerdai ülésén Huszár Károly bebizonyította, hogy amerikai fét immunális ereje azóta megszűnt gondolkodásomóján és újból erős rokonzenét árukt el a fajvédőkkel szemben, akik pedig, az a amerikai úja óta, ha lehetősége, még inkább belekapcsolódott abba a nemzetközi áramlatba, melynek Amerikában is mervannak a maga szervezetei, de éppen úgy nem tudnak jelentőségre verődni, amint-hogy *Hindenburg* alatt Németországban is nagyon lehanyatlottak a talán csak *Románában sikerült* érvényes megértesítés. A nemzetgyűlés egyik állam-török tagja ellen intéztek kiméltelen házast a fajvédők és Huszár Károly az elnöki loyaltásban a végsőkig ment el a támadókkel szemben. A bíróságok joga van bárkit halálra is ítélni, de a bírónak azért kötelessége, — hogy a vád és védelem egyensúlyát a legrendesebben megőrizze. Különösen azért is kötelessége lett volna ez a nemzetgyűlés elnökének, mert hiszen a fajvédők részéről, egyelőre, csak vádak hanzítottak el, bizonyítékokat nem is próbáltak a nemzetgyűlés elé bevezetni, de azért is, mert a *hoteami választás* legalább is alapot szolgáltatott volna arra a feltételez, hogy a fajvédők — kiméltelen házajukban — talán egyéb érzelmi momentumok is vezethetik, mint az igazságnak fanatikus érvényesítése...

Láng János és Beltauer

Láng János képviselő úr ezen a héten a színházak után, a mozi kifogásolta. Különösen élesen kifakadt Beltauer egyik filmje: *A bűnös ügy* címen. Természetes, hogy Láng János képviselő úr nem látta Beltauer filmjét, amint a lederongolt színházakban sem volt. Láng János képviselő úr nyilván azon az állásponton van, hogy az elfogulatlan-ságnak igazi mérleket csak úgy alkothat csak, ha meg a tényekről sem befolyásolták magukat. *Karl Immanuel* a Königsbergi relett, kis dolgozó szobájából, sokkal nagyobb dolgok felét tudott maradandó ítéletet mondani. Hogyan ne ítélte hétének Láng János néhány francia vígjátékát és külföldi filmen, a parlament hatalmas épületéből, melynek akusztikájához már hozzátartozik, hogy ott minden: törvényhozási bölcsesség, amiben az elnök nem találhat házbábeli-ellenesét. Láng János azonban ennal mégis elmulasztott egy elővigyázati intézkedést, az ezért nyilván szemrehányás is fogja érni. Elfelejtette megtudakolni, hogy kik vezetik és kik igazgatják azokat a mozikat, melyek menedéket adnak az „örökösletlenségnek”. Láng János megtudhatta volna, hogy ezeket a mozikat jelenleg „örökös letételek” vezetik, melyek úgy jutnak a mozikhoz, hogy azokat előző tulajdonosuktól elvették, mert őket, *szűlletés adták alapján*, erkölcsös és a magyar kultúra apóladára megbízhatatlannak minősítették.

Megvalljuk: mi sem láttuk még Beltauer filmjét és lehet, hogy utóbb az is kifutott, hogy a mozi mai birtokosait semmiféle szemrehányás sem illeti. Láng János sem látta a filmet, neki azonban van egy mérleke, melyből alaposan következtethet arra, hogy a Beltauer film a nemzetgyűlés előtt a legszörnyebb bírálatot érdemli meg. Láng János meg is mondta, mi ez a mérleke. *Ő azért ítélte meg* Beltauer-film ellen, mert Beltauer *Bécsben egy fiatalis és őt* keresztyénszocialista diák lett. *Láng Jánosnak ez elég és Láng János erre me* úgy hivatkodik a magyar parlamentben, mintha nem is országgyűlésről, hanem jogerős, törvényes bírói ítéletről volna szó. Beltauerrel szemben gyilkosság történt és Láng János ebben a gyilkosságban Beltauer erkölcsi dítőletét látja. Ezt a gyilkosságot elnök tartja azok, hogy Beltauer indexre tegye.

Lehet, hogy Beltauer filmjét — a gyilkosság nélkül is — erősen kritiká érthető. A filmet sem mi, sem Láng János nem ismeri. De *különös gondolatment, ha Beltauer gyilkosát rehabilitáljuk*, amint különös volna, ha *Rathenau és Erbe* ort ellibélő érte, mert meggyilkolták őket. A dolgok rendje meneté ugyanis az volt eddig, hogy a gyilkosokat ítéltek el és az áldozatok emléke nem borította meg *legszűllet* azt a tragédiát, hogy őket megölték...

Negyvenezer szegény ember

A varosháza „mégé ymunkái”

Vásonyi Vilmos nemrég azzal jölemozta a demokratikus blokk városaház eredményeit, hogy a bizottságokban ezennel nem lehet elzárkózni az élet komoly problémáitól. A Wolf-rezsim idején a bizottságok működése teljesen illuzórus volt a bizottságok, melyek

a városaházi politika műhelymunkája.

teljesen a politika szolgálatában állottak. A demokratikus blokk indította meg hírs, a bizottságok munkáját, azaz vissza őket eredeti hivataluknak. Mert a politikai elemeket önmagukból is merítetik erőiket és tévedésekből is építhetnek logikai rendszert, de az élet konkrétumai megtérnek a frázisok, ott a tények lennének a *szűlletés*. A szó sokszor a gondolatok elrejtésére is alkalmazható, de a tények nem elrejtik, hanem felidők az igazságot. Ez a títta annak, hogy a demokratikus blokk — mely az élet realládjára építi fel a maga politikáját — a bizottságokban már eddig is jelentős sikereket tudt kivívni. És aki azt az erőteljesít, melyet a demokratikus blokk a városaházán már eddig is elért, a maga teljességében akarja szemlélni, az legvilágosabban a szociálpolitikai bizottság legutóbbi ülésén láthatja ezt. A Wolf-féle városaház többek között az is jellemozta, hogy

az állam és város viszonyában, az állami igazgatással és a törvényhozással szemben a városaháza képviselte a reallót,

az antiszoális erőket, az élettől és a tényektől való elzárkózást. A törvényhozásban a ellenszék — bármi kisebbekben volt is — képviselte erkölcsileg bizonyos fokig mégis kiányászottak az élet követelményeit és a szociális igazságot az országolai politikával szemben. Az állami igazgatásban a kormányzati szervekben benne él a helyie gyökerezett jogerők. Még a legszűlletesebb többségi parlament is megvárta bizonyos szűlletéses politikai követelmények elől, mint például *Budavary László* híres tíz pontjának tárgyalása, a saját gazdaságkésése elől. *A városaházán nem voltak letételek* és a politikai elveket nem volt semmilyen féke. Ezzel szemben a szociálpolitikai bizottság legutóbbi ülésén már azt az elölátást lehetett elérni, hogy

a városaháza vette át a kezdeményezést, hogy egyes szociális törvényekben mérsékelje és az élethez közelebb hozza a törvényhozás javaslatait.

A magánüzletivelől törvény, a valorizációs javaslatot egyes kérdésében, így a felmondási és végkielégítési, hadiülszűlletés és életbiztosítási kötevények ú. n. *kerületi szűlletés* a *szűlletés* és a *szűlletés* kötevények tekintetében

a főváros fog lépéseket tenni a kormányfál.

A városaháza kívánja a *bérik védelmére is* ügyesíteni, a lakbérek és a szabad felmondás antiszoális intézkedéseinek módosításával. És itt bizonyosul be is előzben, hogy

a főváros népe a közögi választások ajakalmával valóban megtette az első lépést, hogy a demokratikus politikát a városaháza határa túl, az országos politikára is kiterjesseze.

A városaházának ez a nagy jelentősége, mely a szociálpolitikai bizottság részén domborodott ki első ízben ilyen élesen, a jövőre is megszabja a városaház pártok feladatát. Témendően az élet és az igazgatás apró kérdésein: meg kell indítani annak a *kerületi és szociális szellemnek a jótékony ár adat*, mely nem állhat meg a városaháza kapujánál. A közögi választások előtt *Gombos Gyula* azt a híres mondatot adta jelszűllet, hogy a demokratikus pártok a városaházán csak a kapuig mehetnek el, de a kapun túl vissza a *szűlletés* őket szűllet. A *szűlletés* pártok bejutottak a kapun s most beillőll kell meg-

indítani azt a szellemet, melyet a kapuknál újra nem tartóztatni vissza semmiféle erőszakkal. Az igazságok legnyilvánvalóbban terjednek. Azoknak utóbban nem állhat senki. És mi nagyobb jelentőséget tulajdonítottunk annak az eredménynek, melyt a szociálpolitikai bizottságok és a kezdeményezése jelent annál a ténynél is, hogy karcsónyra negyvenezer különböző fog segítséghez jutni.

A negyvenezer szegény ember, negyvenezer éhez és fűző ember közül, aki Ártatlan a nyomorban, mert nincs munkája, ütközött össze először az állam és a főváros a szerdai bizottság, el len.

Az állam kinevezte a negyvenezer éhes és idérgő embert a „főváros szegényeinek”

és vonakodók kivenni a maga részét ezeknek az inszereknek a támogatásból. Szerencsére a szociális érzék már hódított annyira a városaházán, hogy a negyvenezer éhez nem fog éhenhalni a két szomszédvár elválásán és a főváros a belügyminiszter álláspontját „birtokos kívül” fogja megfellebbezni. A negyvenezer éhes ember közül azonban

feltárult a népjólét: törvényhozás rettenetes hiánya.

A népvédelmi politika fűzős lajja vizsgálatánál világitott bele ebbe az *illetékeségi utóba* és beigaolta, hogy a demokratikus pártok városaházi gyűlésre kellett ahöz is, hogy

a törvényhozás legfontosabb mulasztásai érezhetővé válnának.

A népjólét elsősorban állami feladat és a közögi esek arra vannak hivatta, hogy kiegészítsék, támogassák és végrehajtják az állami népvédelem intézkedéseit. Németországban a népjólét miniszterium, első ötézetendeli működéséről hatalmas kötetben, információ statiszтика adatokkal tud beszámolni. A közögi egyrészt hozzájárul az állami akciókhoz, másrészt elvívja azokat a feladatokat, melyek a helyi viszonyoknak megfelelően, az egyénes, állami működés kiegészítését teszik szükségessé.

Ahol az illetékeségi kérdés veidőll fel, ott mér nem történ semmi: sem az állam, sem a város részéről.

A bizottság intenzív munkájára, melyre Vásonyi Vilmos rámutatott: a politikai és szociális világszerte átfőrmódok vár. Az élet száznak kell ezekben a bizottságokban megazólalnia és ennek a szónak el kell határolnia mindenüvé és el kell hallgatnia a politikai és — bürokratikus jelszűlletet egyaránt.

Dr. BURSICS ZOLTÁN, ÜGYVÉD
JOGI SZEMINÁRIUMA
 Berlin-tér 3 (Westend-ház). Előlévást az óra- és zsej jogi közönségnek. Ig-vidé virágokra. Jegyzetbírlet. Tanácskozás

Levél, mejet ma sokan irhatnak és innak is

Igen tisztelt Uram! Na karagudjék, hogy újabbnak
szegediek csak néhány sort küldök, azaz néhány
százecszer helyett, melyek tölem kivetel. Na karagud-
jék, mert a szövegek megvan bennem. Szándékomban
van, de egyben nincs is méltóságom szolgálatom,
hogy 1925-ben élek Magyarországon. Budapestem, a
szándék szent ébenem. Karácsony karabán járunk,
várjuk a kis Jézust, a karácsonyt, a csengő esit-
tingelést, hogy az anyagi jutaladára bemelessünk
a másik szobába az ajándékokkal teli asztalhoz. De
az anyagi csempője helyett csak a végreható kopog-
tat és az ajándék egy sor száma mellett, felszólít
kell, behajtott kereszt és az elmaradhatatlan ad-
mítás. De ez őt nem érdekli, hisz saját magá is
mindent hivatkozik. Hát mit tegyek, nagyrabcsútt
polgárlásom? Tehetek-e arról én, a doktorátuson
daca is négy elemi végzettség hiánya miatt egész-
séssel a választás névjegyzékéből kihagyott egyben,
hogy a jognyelviség csak egy téren aratott teljes
és fellelést adtát: a penitencia és a nyomonlátás
szándékát? Szécsenben ülnek az autókban, mintha
mások bennükkel keltek, higgányt, de én csak a
BESZKAR villamosain járhatok, ott is csupán a hó-
nap előtt, mert én csak jegyzet gyűjtem és nem
igazgatója a vállalatnak, sőt — bizony, szegény ide,
szegény oda — a hárommilliórdó szajtalapból sem
jutott rám semmi. Követeléseim nekem is vannak,
különösen az életem őssze, de mikor kapom meg, a
jó éj tudja. Mert adásaim adókat se fizetnek. És így
megy ez körbe-körbe. Nincs pénz és páisz. Nem keres
ül ma más, csak a hivatalos koldus, mert annak még
advak könyörgölhetek. De ki könyörgöl meg azon, aki
megdolgozott azért a pénzért. Senki. És a földjog,
hogy Györfen gratulálnak nekünk, jól csináljátok a
szándékot, gyerekek, rendezd józ majd az alkalmá-
tartás, fátja, csak énekeljétek. Több, bróvó, előre,
eb, aki bánja, ha közben minden állampolgár tönkre
is megy. Majd letelek öngyilkossági kiret a Buda-
pesti Tudósító, röviden Bud. Tud. És vilagos, miként
különgyi politikának, hogy így van! Bud. Tud. Csak az
a kérdés mit tud. Mert a mi zsebünk helyezett bi-
nyára nem ismeri. De igaz is van. Ké érdekelnek
nyers dolgok. Előre a pénzügyi kormányzat!

Eddes Barátom! Ez megmondtam a kivesem-
nek, mert mint mellőzték tudni, ügyvédem be-
gráfok, ügyvéd, ahire azt mondják, hogy a más nye-
ma nek kénsébségem. Ez ugyan ezt nem lapze-
ládom, pedig ha mában nem, hát koldusokból
szegény felföldi bússe van és másrészt dacsára a
kivesébségem nincs, csak bűnyűsített van ügy-
iratok után, amíg a szent bürokrácia jóvalabbó kiné
és ember szakult, még egy akát valahol felkutat
— de a borbélyok is elni kell nemedre — mon-
dom, én már többézer szótam, letam, telefonálom
kivesemnek, (egyes szám azért, mert csak egy van,
egy ügyem van, együgyűt vagyok és azt apóim, bá-
lázom, balugalom, mint a paladát), hogy, nézve
barátom, fizessem már valamit, hisz az egészről, tu-
dom, nem lehet szó, de egy kis részletet, na. Nem is
magának kérem, én gondoltam. Ha megkapom,
fizesztek. De hája. A kivesem rendez iparoscséber.
És megmagyarázta a helyzetet nekem. Igaza volt.
Neki se fizetett a kereskedő, akinek megrendelését
procken teljesítette. Miért? Mert a kereskedőnek
adós maradt a szabómester a pontosan szállított ki-
töltő anyag kelmelett. És a szabó még semmit sem
kapott az orvostól, aki új frakkjában fátol a mé-
dicse bálom és akinek nagyvívó ró ugyan a pá-
tense, de ettől felkaptak az álló, mert az a szabó-
lól, hol árnyékba megy, semmit nem fizetett. És a
szabógátlónak is igaz van, amitől fizetnem, mikor
senki se magy árnyékba, de eladást kell tartani és
előlátás, fát, személyzet stb. Ott lát a nyakán és
a portagyűjtések megtöltik a zsebeit.

Néze, édes öregem, nekem hája van. Ebben en-
gem feltöltim nem tud. Tudja, hogy nekem milyen
rosszú meggy Szécsán adok magának kilencven
éltény. Hogy belg a felesége, a kis fiúnak tandíját
kell fizetni? Ugy látszik Ön nem ismeri a klassziku-
sokat, olvassa el Heinet, azt már a híres „Két gra-
vatos” című cseleken mondja: „Was ehert mich
Weib, was ehert mich Kind, ich trag weit basseres
Verlangen, lass sie betten gehen, wenn sie hungrig
sind, mein Kaiser, mein Kaiser, gefangen!”

És különben is, apusám, legyen belátszál.
Néze, van egy fiúvem, aki kétféleképp havi fizetését
részt a hivatalában reggel nyeléstl este hatig.
Éz is nekem kell látogatnom. Szódom, hogy éi-
berélt senyvel, de ő azt mondja, bolgok, hogy éi-
nem teszik. Mert alábbó munusa a B-lista. Tudja
maga, mi az, hátalomból! Hisz maga is ismeri a
kistálad, hisz nyelcsúkk pótlgát volt a B-lista-párt
főnökén. Aztán van egy nővérem is. Perfekt magyar-
nyelvet nyel és népszerű. Tandíját oklevele is van.
Hátalrában járunk. Zeneakadémist végzett. Ugy a
valóságos gyűgő? Éz tudja, mit csinál a gyűgő?
Keres. Sokat keres. Állást keres. Foglalkozást, me-
rethetést. És mindennél az a válassz: Sajnálom, de
semmit se tehetek.” Éz vártok el is kell becsúdo-
nom!” Szóval ő is én rételem el. Miből? Mi köze
hozad? A magánygyűmmel ottan ne törődjék,
hallja-e Tübbelen megfogom, eladom a papírjai-
mat a Kopeckyj, a Barótt és a Magyar-Amerikait,
ebből legódom. De meddig is hová? Quo vadis? Est
kérdése Sienkiewicz, de ő legalább híres lett.

Néze, Székéim, se túrelmetlenkedj. Majd eljón
mindenem az ideje. Majd még nekem is fizetnek
egyzer és akkor én is. A remény fél és ez ebben a
kilyg időjárásban jó. Talarekoskodjunk a fűző-
angyalok. És hogy küldöm nap alatt, mert különben?
Má az, hogy küldöm? Ezt pereljen, maga uszorra,
maga szívalt szepődom, maga — nemem hája jon

Fehér Mikulás volt, fehér karácsony lesz, a január
már decemberre költözött. Még csak december első
felében vagyunk a már itt a korosolva-szónak, sőt hi
már a Dana jegye is. Ez persze jelent a halálközle-
kés megérkezését, de — sajnos — jelent a vasúti
forgalomban is oly nagy késéseket, sőt akadályokat,
melyek komolyan veszélyeztetik az ország teljes for-
galomát. Egy-két, sőt többora késések majdnem min-
den vonattal előfordulnak s az érkező utasok is, a
MÁV hivatalos jelentése is nagy forgalmi akadályokról
szólnak mindenfelől.

Itt a fővárosban a BESZKAR az elején, az első
megrohanás napjában akadozott, ma már valahogy
véggi a dolgot, igaz, hogy lassan, máh bizony dő-
vögi a nagy hidegben kocsikra várakozó közönség
érhető egy hosszúságára.

A hűtőmegek pedig állnak az uccán rendületlenül.
A nagy hidegben a hó jégge fagyott s az elszállított
sehogy sem akar menni. Hányók, lapalózik a havat s
mégis állig fagy. Ami rossz magában is, de még
rosszabb a következményétől fogva. Budapest köz-
önsége még mindig nem tanulta meg, hogy zyalog

a zyalogjárón kell járni, máh szükség nélkül is, máh
musból kocsitúra len s bizony nagy számú elcseszé-
sokról, máh komoly következményekkel járókról szá-
mol be a rendőrség és a mentők statisztikája.

A zyalogjáró sem mindig menedék. A házfel-
ügyelők nem nagyon veszik komolyan, hogy a járdát
hideg, hőmentesen kell tartaniuk. Havas, leeres, síkos
bizony sokhelyütt a járda s ott is sürűk az elcsú-
szások.

A hó kenyeret is jelent, a nagy hideg azonban ki-
adást is. Egy kis forgalmat hozott a korai szigorú
hideg a téli holmukban. Fa, szén oly nagy mértékben
fog, hogy a kereskedők már a készletek megapadásá-
ról, sőt teljes elfogyásáról beszélnek. S persze egy a
hócipó és egyéb téli bitűzködési cikk.

Az élet pedig drágul. Felsőközlet a lojás ára, a
teje, a pékséitemény, mindnyóki csak pár száz koro-
nával, vegereedményben azonban a sok pár száz koro-
nára pár ezret, pár tízezer jelent és még jobban me-
nehezíti a városi ember amúgy sem könnyű életét.

A recepció történetéhez

Írta: Dr. MARCZALI HENRIK egyetemi tanár

Valóban csak historiai érdekű, mit elmondó
vagyok. Elmondhatom annál is inkább, — mert
hiszen kudarcot vallottam.

Feladatam az országgyűlés előterjesztendő
kérvény szerkesztése volt. Ezt 1892 április
utolján elvégeztem. Dr. Haldás Frigyes ur az
írás több példányban sokszorosította és én
jó kedvben, teljes bizalommal munkám sikeré-
re léptem a tanácskozó-terembe. Az elnöki
székben Mezei Mór ül, én vele szemben, mel-
lette dr. Blau Lajos, tölem jobbra az asztal
sarkán egy fiatalember, kinek addig csak nevet
ismertem: Vázsonyi Vilmos.

Már akkor is historikus voltam, így elég
hosszú történeti bevezetést írtam. Az európai-
piaciót követő időszakot illetőleg a szavakba
foglatlan vezetődologmatot:

„Nagyvadásd folyt le azóta. Magyarországi, ko-
vónás királyi alatt, zavartalan alkotmányos életnek
örvendett. És ha a kor történelmi eredményeit
összegefolgánk, legáltalábanob vonás gyánant két-
ségtelenül azon felteggnek aruloma jutása áll elő-
tünk: hogy nem az elméleti, humanitási vagy politikai
előköt levont törvények biztosítják leg-
jobbhan az államok jólétét és az állapotok szilárd-
ságát hanem azok, amelyek el nem hagvára a milyen
kérvények történeti alapok, abból merítik erőiket és
csak a kor szilárdgines alkalmazra, a haladás szemé-
lét befolyása alatt változnak, anélkül, hogy az alap,
melyen minden nyugszik; a nemzet szelleme, egyén-
sége, bármiké is megfogásnak volna kitéve.

Magát a recepciót nem tartjuk a fennálló
társadalmi interconfessionális bajok panacea-
jának. De tudjuk, hogy szabadságon alapuló állam,
mint a magyar, egyes szabadon fejlődő részeinek
erőrebb csak újabb erőre mérhető. Mert ha valahol,
itt van kizárva a letebőség is annak, hogy a szervez-
vetha állam- vagy nemzetellenes céloknak szol-
galtathatva akaródni. És ha a zsidóságunk még nem
minden ányvalata vosa részt egyenletesen a nemzeti
műveltségben, azt csak az autonómia kifejtése te-
heti jóvá.

Mivel a hon egyenlő polgára az 1867. XVII. tör-
vény alapján érvényesíthetett, boldogomatott az
egyek ízraelita úgy a magánéletben, mint a közélet-
ben és a társadalomban mezején.

De a zsidóságra, mint felekezetre, nem terjed ki
a törvényhozás rendelkezése. Az még mindig kívül
maradt a bevett vallások körén, polgári jogát, kivál-
tságát a befogadott egyházak sorában nem nyerte.

Ha most tekintetbe vesszük, mi az, mi még mind-
gig elválasztja a zsidó felekezetet jog tekintetében a
befogadott egyházaktól, két lényeges pontot talál-
unk: a zsidó vallásra való átérés megtiltása, mely
nem is törvényen, hanem rendeleten alapel és má-
sodszor a zsidók és keresztények közti házasságnak
törvényesül el nem ismerését.

Eddig simán ment minden: talán két-három fő-
nyegtelen változtatást kellett tennem. Még az áttérés
elkérve sem volt fennakadás. A házasságot illető-
leg ezeket írtam:

„Sokkal szentebb előtünk a családi élet és an-
a házassáveszést elcsúszással és híron előnével,
maga nekem nem ökereséssel, maga gúrog, Gr-
mény, kolmárdélek. Nekem beszédel. Perköltézet
rajtam nem vez be. Nekem nincs semmim, érti.
Csak beszéltem van. Est nem egaden elcsúsz. De
és nekem nem is kell, pozitív, ugye, hisz ez nekem is
van. Én feltételemem.

Talán elejére majd csak lesz valami. Vármik
még addig, jó! Három hetit boldogokt kérlek. Egy kis
tárelmet. Mindent el fogok börtöni. De nem rajtam
málok. Higgony el. Bizonnyra Rothschild se hat na
prompt, két hogy jönnék én ahoz! Legnyúkn sz-
vénnyek.

Szerogy kollegál! A szeretet ünnepe közelodik,
na gyűlésközünk, ne beszéljünk pénzről, a pénz nem

nak hagyományja, semhogy az ő, n. vegyes ház-
asság és szemponból óhajfandókat tartanak. De az
élet sokféle szövénye megmutatja, minő kárca a
szabadságot így módra korlátozni. Sokan, nemcsak
farsalétek, életök boldogságot vezették el a 15r-
vény szigora miatt és nem csakely azon családok
száma, melyek nyugalmát mindenkorra tönkre tetta
az a tény, hogy a magyar állam a keresztények és
zsidók közti házasságot törvényesül el nem ismeri.
Felekezetiük pedig az így házasságnak törvényes el-
ismerésével — bármint csakely lenne is azok kényes
köz száma — merítette a legfontosabb lépést arra
szere, hogy többé nem megfirtnek és felszantélek,
hanem egyenlőnek tekintésnek.

A magyar törvényhozás bölcsessége meg fogja ta-
lálni annak módját, mikép lehet — a házassági jog
általános szabályozása keretében — lerontani a zsidó-
ság honpolgári szabadságot korlátozó és társadalmi
vagy politikai tekintet által már nem indokolható
választalat.

Mélyen tisztelt országgyűlés! A magyar nemzet
megalakulása óta soha sem volt sokkalbb, sem fu-
ka a hozzártározás minden kiváltságában részesít-
vett azokat, kiknek a hazához ragaszkodásában nem
kétélyedhetek. A történet tanúsága szerint éppen ez
nagytlekább legfőbb oka nemzetünk megmaradásá-
nak amnyi vesztő közepett.

Jól tudjuk, hogy a leghökebb törvény sem ké-
pes egyszerre kiirtani az előlétebb. De azért mégis
a törvény és annak szilárd megtartása és kezdése
szükségképp lelohasztja a szenevélyeket és együtt-
működésre szorítja a szethúzókat. Népeket intóme-
nyekkel nevelnek: egyházon teljes befogadása a
honpolgári egyenlőségnek és a szabadsávságnak
vala folytonos iskolája.

Kérésünk teljesítése nem fokozná hazaszereta-
tűnkét; arra büszkén és bátran mondhatjuk, nincs
szükség. De fokozná, sokszorozná erőnk, tehetségün-
ket, melyet a haza javára kifejtésünk legfőbb
óhajunk.

Ez az utolsó három szakasz már nem ké-
rült felolvasásra. Vázsonyi fölkel és a köte-
lőleg polgári házasságról szólott. Oly hévvel,
lánggal és ékesszóással, hogy noha ellenem
szólt, el kellett ismernem nemcsak szónok
nagy tehetségét, hanem következtetései-
nek szilárd alapját is. Mezei elől, aztán a többi is
hozzá csatlakozott. Magamra maradtam; sietve
elmentem.

Tudjuk, hogy a recepció a polgári házassá-
gal együtt vált törvényvé. Mikor ez megtörtént
— si licet parva compenere magis, — eszembe
jutott Széchenyi kijelentése 1848 márc. 27-én,
mikor megvalósultnak létszött egyszerre, min
ő oly buzgalommal munkált, de mit csak lé-
pésről-lépésre remelt megvalósíthatni: „Bár-
rabbak, merészebbek, kikkel magush láthatat-
lan hatalmak látszanak szoros szövetségben
lenni, rövid napok alatt oly alapra fektették
házánk jövődjét, melyet tisztelet, becsület,
de igazság is, velem együtt mi hangyammunká-
sok tán soha, vagy csak generációk után let-
tünk volna képesek megalkintani”.

mbulen. Nálam legalább nem, Nálam semmi.
Igen Tisztelt Uram! Ha kissé ideges hangulataiban
írta volna, kérem elnézését. De ebből elég vagyok
és ez zavar. Ebből elég vagyok már két napja. Ha
vagy még a humanitási egy kis szikrája ében, úgy
csak meg a szive egy éhező, egy szerencsétlen
sorsúrdóztott emberen és aheylett, hogy a regit köri,
szegény meg meg az egyszer, ha istent ismer, csak
egy millióval, óttaszál, szászszerevel. Térdem előle
könyörgök, utoljára tesszem, soha többé. Ha tudom,
megadom. Különböz isten fizesse meg. Én úgy se
tudom.

És ezt eskölöm

dr. Vázsonyi János

KÖZGAZDASÁG

Tavasszal minden vonalon meg kell indulni az építő munkának

Nincs é telme a tőke további passzivitásának — Csak az egészséges pénzcirkuláció biztosíthatja az ország jólétét

...két előadás lesz. Mindkét este az *Aréok és álarcok*, *Heltai Jenő* nagyszerű vígjátékalkotása kerül színpadra. Szombati délután vizsgalóelőadás a *Masodót* játsszák, vasárnap délután pedig a *Sinésedő* kerül színpadra *Vársányi Irén*nel a címszerepben. Péntek este *Úrtemberket* ismétlik.

...Már most meg kell azonban állapítanunk, hogy a beruházási tevékenységnek arányosan kell megmozdania a gazdasági élet minden ágában s kimondottan növekednie kell a szolgáltatás, mert különben se hogy sem hozhatja meg a várt hatást. A kormány ne lassítsa meg a beruházási akció folyamatát a hosszas tervezéssel, a bírók lajvájával hanem valóban cselekedjék gyors elhatározó képességgel. „*Be dat, aut cito dat*” — létszer, ad, aki idejében ad. Az pedig senki sem fogja kétségbe vonhatni, hogy a magyar gazdasági élet valóban a legnagyobb mértékben reá van szorulva a produktív munkára. A kormány beruházási akciója azonban nem maradhat elcsúsztatva, hanem egyre meg kell mindenütt mozdulni a tehetetlen letargiában heverő tömegeknek.

A pénz rentabilis megforgatás nélkül hull

Hír k a gazdasági világból

A valorizációs törvényjavaslat előreláthatóan gyökeres átdolgozás alá fog kerülni, miután úgy az érdekeltek, mint a politikai pártok körében erőteljes akció indult meg több módosítás érdekében.

A magyar gyáripar exporttevékenysége bővüldében van, ezzel szemben tovább folynak a munkáshibásítások. Ami azt jelenti, hogy a hazai felvételképesség még mindig eszkendően van.

A legújabb hírek szerint csehszlovák részről puhatolozások indultak meg a magyar-öschslovák gazdasági tárgyalások újrafelvételének módosított tárgyában. Úgy látszik Csehszlovákia már jóriszt

lőmeg, de eleven energiaforrás, ha megkezdik termékeikről villámló útját.

Ezt tartják szem előtt ma azok az egyedek és tőkebirtokosok, akik még mindig *Niebelungok* gyanánt ülnek a párosz aszékjukon.

Mindenekelőtt meg kell valahára kezdeni az építkezéseket. Az nem ok a halogtatásra, hogy az építkezésekre havoztatt tőke még mindig nem biztosít elég jövedelmet. Csak rövid idő kérdése nálunk, hogy helyreálljon a nagyobb lakások szabad forgalma s ezenkívül tömegesen laknak méregdrágra általában olyanok, akik szívesen fizetnének aranylakbérleteket is. Ezenkívül pedig állandan növekedik magra a lakbér is, így hát rövidesen megkezdés jövedelmre fognak szert teleni a megfelelő gazdaságos módon építkezé magánosok.

A kereskedelmi és ipar kaikkialadás lehetőségei bizonyára már a közeljövőben biztos bázist fognak nyerni a küszöbön álló külkereskedelmi szerződéssek révén, melyek remélhetően erőseket fognak útni a lehetetlen trianoni határokon.

A pénzügyeket pedig előreláthatóan a kötések jóval liberálisabb kezelésére fogja szoritani nem sok időn belül a fokozódó kihelyezési konkurencia.

A közeljövő tavasz előreláthatóan meg fogja hozni a magyar gazdasági élet reptőre várta jobbrafordulást, ha csak rövidlátásunkban hi megünk nem építünk előre áthaghatatlan akadályokat.

ellátja magát terményekkel, s viszont szeretne megszabadulni a gyáripari termékeknek jelentős hányadától a tető alá került szerződés révén.

A gazdák egy „Gazdahét” során állítják most előtérbe a panaszait és siralmait. A kelekerekedők és iparosok egyelőre hallgatnak. Az 6 megszalásukra egy hét amúgy is feleke volna lenne. Ehez a „Kisberekedők és iparosok éve” volna szükseges.

A kormány — hír szerint — gyökeres reformokat kíván életbe léptetni a sorozották mániájának elhárapódása ellen. Egy kislet kősn. Eddig a publikum mintegy 112 milliórdot adott ki sorsjegyekre s nyertellett mindössze 10 milliórdot. Efeiktive nyert legfeljebb 4 milliórdot meg egy kis — kijózanodást a gyors meggazdagodási lehetőségekkel szemben.

olvasását, amiről nem akar elkésmi, mint az aszony hisztérikus rohamának lecsillapítását. A darab főszerepait *Simonyi Mária*, *Mészáros Giza*, *Kürthy József*, *Harsányi és Baló* játsszák.

Reinhardt és Pirandello. A *Vígészínház* legközelebbi újdonsága *Pirandello*nak, a híres olasz írónak „*Hat szereplő keresi a szerzőt*” lesz. A darabot a *Vígészínház* december második felében mutatja be és különös érdekessége ennek az előadásnak, hogy *Jób* Dániel Reinhardt szcenáriumra alapján végzi a rendezést.

Mária — Belvárosi Színház — december 18. *Leonyel* Menyhért nagy érdeklődéssel várt új színművének a *Máriának* bemutatóját jövő hét péntekjére tűzte ki a *Belvárosi Színház* igazgatósága. *Leonyel* Menyhért új darabjában egy nagy női szerep dominál, méltó azokhoz, amit az illusztris szerző a *Táncosnőben* és a *Cánán*-ben megírt, s amelyet a bemutatón *Simonyi Mária* fog kreálni. A többi főszerep *Mészáros Giza*, *Kürthy József*, *Harsányi, Baló* és *Vánond* játsszák.

Jushnij és a Kékmadár-társulat a Fővárosi Operettszínházban. Személedés vendégzereplés kezdődik szombati, december 18-án a Fővárosi Operettszínházban. Először ismét az orosz *Kékmadár-kabaré*, nagyszerű konferenciá-igazgatójával, *Jushnij*-vel. Művészi körítéjében a kiváló társulat csak hét napot tölthet Budapesten. December 16-tól 22-ig játsszának nálunk az oroszok, két nappal utóbb már Berlinben kell fellépniük. Előadók régi műsoruknak legkiválóbb produkcióit, amelyekre elrendelt szíval „mondol mindenki. Penuatták továbbá azokat az énekeket, táncokat, paródiákat, mutatványokat amelyekkel időközben rendezték a programjukat. A személedés előadásokat a mezejeiket rendez helysárakkal tartják meg *Jushnij* és művészei. Valamennyi előadás mellett már árusítják.

A Vígészínházban szombaton és vasárnap két-

két előadás lesz. Mindkét este az *Aréok és álarcok*, *Heltai Jenő* nagyszerű vígjátékalkotása kerül színpadra. Szombati délután vizsgalóelőadás a *Masodót* játsszák, vasárnap délután pedig a *Sinésedő* kerül színpadra *Vársányi Irén*nel a címszerepben. Péntek este *Úrtemberket* ismétlik.

A Fővárosi Operettszínházban minden este a *Máriát* gyönyörködteti a közönséget. Vasárnap délután népszerű helysárakkal az *Orlovet* adják

RisKomédia 3 bohózat
RU és STEINHARDT társulattal
VI. Dévay ucca 15 — Kezdeté 8 ór kor — Telefon: 4-22

Jubilá a Mária. A *Renaissance Színház* idei nagy sikere, *Zágon István Mária*-ja, 25-ik évében kúszóban áll. A búhásos vígjáték állandóan telt házakkal közölköd első jubileumához. Főszereplők minden este: *Gaal Franciska, Somlay, Fopp Jolán, Gózon, Malány*.

Szállodák adója

A főváros pénzügyi bizottsága gondolt merészet és nagyot és kimondotta, hogy maradjon meg a szállodák adója.

A szállodák adójától fogva nem volt rokonszenves dolgot. A tanács akkoriban, a Wolff-kurzus idején esztől zúdította a főváros kő-önéségére a különféle adókat s ezek között természet meg a szállodák adóját. Most kellett dönteni arról, hogy a fixidőre behozott adó maradjon-e meg továbbra is s mindenki azt várta, hogy a bizottság a fontartás ellen fog állást foglalni. Nem így történt, s ez kellemetlen meglepetés mindazoknak, akik Budapest amúgy is kiest idegenforgalmának az emelésén fáradoznak.

Megkérdézték a bizottság döntéséről egy körüti nagy szálló vezetőknek a véleményét. A következőket mondták:

— Mi itt dolgozunk, fáradozunk az idegenek Budapestre való csalogatása érdekében s akkor ön a bizottság és posekká teszi minden munkánkat. A tizenöt százalékos szállodák adóját súlyos megterhelés, amely bizony nagy behatással van arra, hogy az idegen jöjjön-e Budapestre vagy se. Nemesak külföldről van szó, vidékiekről is, akiket bizony sok esetben visszatart egy idő előtt elő a nagy szállodák. Minket súlyosan érint ez, mert jelentősen eszkkenti kereseti lehetőségeinket. Hiszen a szobáink alig kétharmadrésze az, amely mindig el van foglalva s addig nem is várható nagyobb feltelődés, míg a szállodákban fennmarad. Minden reményeségünk a közgyűlésben van.

A főváros közgyűlése rövidesen foglalkozik ezzel a kérdéssel s remélhető, hogy meg fogja dönteni a bizottság határozatát.

Külföldi illatszerek és kozmetikai különlegességek
BALASSA HUNGARIA DROGERIA Budapest, VIII. József körút 18

Schaumburg-Lippe
HERCEGI UDV. PINCE
Villány Régi évjáratú pezsgők és palackborok

szépművészes ár-
nék hangszeresek
és a smitronok
a Nemzeti Demokrata
Pártok tagjainak
Lemes ajándékok
legnagyobb raktára
Wangzer-Otto
FEKETE MIHALY
Budapest, VIII. kerület, József körút 9. szám

„Nesile” tartós onduláció speciális Henna hajfestés
Párizsi haj-technikájúon ságok rövid hajhöz-
Kozmetika. Ma-ikér
Vágó, Rákóczi út 57
Telefonszám-
hozott 141 18 szám

POLGÁRI SZERVEZKEDÉS

Vázsonyi Vilmos:

„A politika ma a mindennapi élet gondja!”

Megalakult a Demokrata Női Szervezet Központja

A Demokrata Női Tábor tagjai népes gyűlésre ültek tészo kedden délután a Központi Demokrata Körben, hogy megalakítsák a demokratá nők szervezetét. A gyűlést Vázsonyi Vilmos nyitotta meg. Üdvözölte a megjelenteket, majd kiemelte, hogy a női szervezkedésnek egészen külön célja, legfőbb az, hogy a nők természetének és képességeinek megfelelően más eszközökkel és más úton gyakorolják a szervezés munkáját. Ma a politika a mindennapi élet gondja és ezért a politikában a nők is kénytelenek belekapcsolódni. Az értekezletnek az a célja, hogy egy nagy női demokrata tábor, szervezetenek alapját vesse meg és megalakítsa ennek központi vezetőségét. Mint a férfiak, úgy a nők se tekinthetnek társadalmi különbségeket, a politikai szervezkedés nem ismer társadalmi exkluzívát, az előkelőségnek a telekben, családokban kell megnyilvánulnia, más előkelőség csak külső más lehet.

A nagyhatású beszéd után Baracs Marcella szólalt fel. Sikeresnek tekintti, hogy a nőket is befogadják a demokrata táborba. Indítványozza, hogy létesítsék az értekezlet kulturális, politikai, szociálpolitikai osztályt és ezeknek elvise egy-egy elnököt. Alföldön, Szentirmay Imréné, majd Bródy Ernőné, szólalt fel

carán, aki felhívta a megjelentek figyelmét azokra a szociális problémákra, melyeket a nők hivatalok megoldani. Ebben a munkában a fővárosnak intézményesen kell támogatni a nőket.

Vázsonyi Vilmos volt a következő felelős. — Nekünk nem kell uniform! — mondta — a mi uniformusunk a lelki demokratizáció, amit kivétel nélkül minden lehet látni, de lényegében mind egyforma uniformist viselünk. Követniük kell a demokrata férfiak által előtörtént sorsot, hogy mellé sejtó tanszik legyenek a politikában is. Eután dr. Szemer Samu né szólalt fel, majd dr. Weiler Ernő indítványára kimondta a gyűlés, hogy a demokrata női tábor megalakult.

A tábor elnöki tanácsába, mely központi szerve az ország táborának, a következők választották meg. Elnök: dr. Baracs Marcella, kultúrpolitikai elnöke: dr. Balogh Györgyné, a szociálpolitikai osztály elnöke: dr. Bródy Ernőné, a politikai osztály elnöke: dr. Szentirmay Imréné. Tagjai még az elnöki tanácsnak dr. Vázsonyi Vilmosné és dr. Jeszassky Gelárné. Végül megalakították a tisztikart és a választmányt és ezzel az ülés véget ért.

Bródy Ernő ezután a blokk küzdelmeit ismertette és Bédő Mor dr. jelentős munkásságát ismertette, aki kétszer állott vádlottként a bíróság előtt az előidézett tennetök ügyében, beszédei miatt és mindkét esetben mentették. Bródy Ernő dr. beszédére válaszul Bédő Mor dr. érdekes személyeseket mondott el az adatokról, melyeket az előidézett igazságok és tanúk beszélték rendelkezésére. Pakots József László Miklósné és Bánóczy Lászlóné közölte fel szellemes szavakkal és az igaz demokrata asszony miniatúrák jellegűen öket, akik megbízhatók férfiaknak, hogy a közügyek megoldásában követelhetnek otthon. Bródy Ernő az asszonyok nevében közölte az ünnepléseket, mint Budapest új generációjának megemléget. A felköszöntök sorát Melha Armand dr. beszéde zárta be, aki a testvér Kossuth-párti üdvözlést toltasította.

— A Kőbányai Demokrata Párt december 7-én este a Kőbányai Kaszinó emeleti helyiségében sikerült pártgyűlést rendezni, amelyen a központi Pakots József nemzetgyűlési képviselő, dr. Bródy Ernő, Zsombor Géza ny. államtitkár, dr. Szentirmay Imréné, Deutsch Mór és Freund Dossó Jelennek meg. Grünfeld Manó elnök lelkes megyelői szavai után Pakots József nemzetgyűlési képviselő oratorosa a fűjvédők legújabb debreceni találmányát, az uniformizált fűjvédők és a numerus államot. Dr. Bródy Ernő a községi demokrata blokk eddigi előtti cselekedteit értékelte a főváros törvényhatósági bizottságában. Dr. Szentirmay Imréné a kőbányai útket bízottatta a demokrata eszmei felkarolása és demokrata női szervezet alakítására. Deutsch Mór és Freund Dossó leköszönték meg a kőbányaiakat a demokrata eszmei mellett való tőrhélet kitartására. Az est sikeres érdeme az előzőkben kívül főként László Gyula főtitkár és Heller Sándor főosztályos illelt meg.

DEMOKRATA NAPTÁR

December 11. péntek.

Belső Ferenovárosi Demokrata Kör. Elnökségi ülés (7).

December 12. szombat.

Központi Demokrata Kör. Gáspár Fülöp előadása (8). — Ferenovárosi Demokrata Kör (Központ). Kabargé (8).

December 13. vasárnap.

Belvárosi Demokrata Kör. Ifjúdemokrata társaság (8).

December 14. kedd.

Lipótvárosi Demokrata Kör. Társasváros (8). — Ferenovárosi Demokrata Kör (Központ). Női szervezet megalakulása (8). — Józsefvárosi (XVII.) Demokrata Kör. Társasváros (8).

December 16. szerda.

Belső Erzsébetvárosi Demokrata Kör. Társasváros (8). — Erzsébetvárosi Demokrata Kör. Társasváros (8). — Ferenovárosi Demokrata Kör (Központ). Társasváros (8). — Ferenovárosi Demokrata Kör (Belső). Társasváros (8).

December 17. csütörtök.

Belvárosi Demokrata Kör. Társasváros (8). — Józsefvárosi (XVIII.) Demokrata Kör. Társasváros (8).

Mi ujság a pártkörökben?

— A Központi Demokrata Kör szombaton este fűjvázott vasárnap rendezett, melyen dr. Seberty Ernő üdvözölte az új tagokat. Beszédében rámutatott arra, hogy most, amikor Széchenyi és Kossuth emlékének ideje éljük, ugyanazok a külső jellegzetességek mutatkoznak az ország helyzetében, mint akkor. Az 6 idajukban is hiányzott az országban a közhasznú dolgok teljes mértéke és a gazdasági függetlenség és Kossuth és Széchenyi között az volt az élví ellentét oka: minék kell előbb helyrehozni, a politikai, vagy a gazdasági interpretáció, fejlődésnek. Ez vonatkozik a mára is és ma bizonyítottan egyformán kell törekedniük mindkettőre. Végül a demokrata mellett a litárságra buzdította az új tagokat.

— A III. ker. Demokrata Társaság helyén este tartotta legújabb kulturálisét, melyen a kőrtárgyaló szerepeket előadással. A legközelebbi kultúreszt két hét múlva lesz.

— A Belvárosi Demokrata Kör csütörtökön este dr. Posta Sándor elnök tiszteletére társasvárosát rendez.

— Az Erzsébetvárosi (XIV.) Demokrata Körben csütörtökön délután a női demokrata tábor tartott felolvasó ülést, melyen hangosan szavallat jelentek meg a demokrata nők. Dr. Szentirmay Imréné üdvözölte a megjelent vendégeket és az előadókat: Kéthy Anna nemzetgyűlési képviselő és Magyar Miklós Kőr. hat. hig. tagok. Eután Kéthy Anna tartotta meg előadását, melynek főtanácsa a nőmozgalom fejlődését ismertette. Visszatért a legutóbbi korlát. — A társaság este nem volt, volt, aki végzett minden dörva háttársai munkát, de maga állította elő részben a háttársai eszmeiket is. Nevelés az ok

latás csak a gazdaságok kiváltsága volt. A francia forradalom után az új gépek mellé odállították a nőt, aki maúnt bérkenyő szerepet. A nőmozgalom fődekkéve tehát az legyen, hogy a nő munkanélküliség, kétség és bor tekintetében egyenrangú legyen a férfival. A nagy tömegesen fogadott előadás után Magyar Miklós tartotta meg felolvasását. Minden tisztelettel, minden becsülettel megérdemelnék a nők sorsát a küzdelemmel fogva, melyet a háború alatt és azóta a mestoha megélhetési viszonyokkal folytattak és folytatnak. A nők eddig csak a férfiak segítésével igyekeztek feljutni előré, de a nőkereskedés csak akkor van igazi értelme, ha a nők szervezetenek maguk veszik kezükbe a saját problémáikat megoldást. Magunkékok úgy jelennek pártjai elnökökről. A Montmartree van egy-matolabai, ahol orosz arisztokraták a kiszolgált. Ottan beszéde elgyeggett az egyik kiszolgált hölgyet, egy orosz hercegnőt. Ez a hercegnő arra a kérdésre: szeretnélennek érez-e magát, hogy most így kell dolgoznia és kizénien, így válna. Azt hiszik rólam, hogy szerencsétlen vagyok, mert dolgoznom kell. Podig nem vagyok az, mert én átmozgom azt az igazságot, hogy az élethez csak annak van joga, aki vagy maga dolgozik, vagy legalább másokkal odja meg a munka lehetőségét. Ha én nem lettem volna a herceg leánya, hanem valami polgáremberé, bizonyára részt vettem volna a nőmozgalomban és követeltem volna, hogy a dolgozó nőknek ugyanazt a jogot adja meg a társadalom és állam, mint a dolgozó férfiak. Előadás végén Bebel: — A nő és a szocializmus" művét ismertette és kiemelte, hogy a nő már akkor rábuzsolga volt, amikor a rabzoltságot még nem is ismerték. A nők között még ma is sok van, aki természetesen tartja a rabzoltságát. A modern férfi azonban elismeri, hogy annak a nőnek, aki ugyanazon az értelmi fokon áll, mint a férfi, ugyanolyan jogai is vannak.

— A Ferenovárosi Demokrata Kör (Központ) Női Szervezete kedden este 7 órakor alakuló ülést tart. Az új szervezet elnöke Pakots Józsefné, ügyvezető elnöke Fűjváz Olga lesz.

— A Ferenovárosi Demokrata Kör (Belső) pénteken este előadásos ülést tart. Szombaton kabareval megkezdött társasol lesz, melynek műsorán Záhler Gyula, Dénes Oszkár, Popány Ferenc, Holló Klári és Freund Dossó szereplnek.

— A Lipótvárosi Demokrata Kör kedden este társasváros keretében mekké ünneplésben részesítette Bánóczy László és László Miklós bizottsági tagokat azért a hátor és kitaró harcot, melyet eredményesen folytattak le az igazságtalannal előidézett tanácsok érdekében. A vasárnap megezdett Vázsonyi Vilmos és Pakots József nemzetgyűlési képviselőkön, Bródy Ferenc ny. alpolgármesteren, dr. Bédő Mor, Bródy Ernő, dr. Hahn Arnold ny. államtitkaron kívül a kerületi szervezetek vezetői is, valamint ott voltak Pusztay Károly és Ember Jenő iskolavezetők is, akiket a kerületi önkormányzat Vázsonyi Vilmos László és László Miklós elnöknek Vázsonyi Vilmos üdvözölte, mint két jó barát, akik előtt a kerületnek Wolf Károly a kertelés megteremtésére volt kénytelen menni. Utána Gál Jenő dr. méltatta az ünneplés jelentőségét és arra kérte Bánóczy Lászlót és László Miklóst, engedjék meg, hogy mindazt a fűjst, mely őket mátközöttben besugározta, ráirányítsa az két maróba tartóváru, akik jelen vannak. Pusztay Károly és Ember Jenő. A vasárna közönség erre szűnőn nem akará oratorionat részesítette a két igazságot, akik meghatalom mondottak küzdelem az ünneplésért.

Mit történt a városházán?

A Közigazgatási bizottság ülésének az ellen, hogy a léteendő közművesztőtelélezi miniszteri biztos kerüljön.

A városlő hozzájárult ahhoz, hogy a Klepári Hitelezetvételek alapítójét tizenöt millióval felémlje. Vité Emil javaslatára kimondták, hogy a főváros az idén öt, 1927-ben pedig további öt milliót korona árú részvenyt jögyez.

A tanács felrattol intéz a kormányhoz a műhelyberek felszabadítása ellen.

Az adófűjlesztőbizottságok üléseit a városlő felvannamnyi pártja helyet kap a bizottságban.

Csapor József tanácsnok és Szabó Imre tiszteifűjvész hazébe utaztak, hogy az osztrai egyességek kapcsolatos kérdéseket megtárgyalják a külföldi hitelezők képviselőivel.

A tanügyi szellemek ügyében kiküldött öteg bizottság elhatározta, hogy gróf Klebelsberg Kuno közoktatásügyi miniszterétől kérné fogja a tanesők fűjvészmi ügyének újrafelvetését.

A legközelebbi rendes közgyűlés december hárta-hatodikán lesz.

A Jűjvázó bizottság holnap tárgyalja Zala vármegye tiltakozását a nemzetgyűlés mandátumának meghosszabbítása ellen. A tanács azt javasolja, hogy a tiltakozás felét, melyet Budapestnek is megküldték, a főváros térjen naprendre.

Felölő szerkesztő: Dr. Hájdu Marcel
Felölő kiadó: Zsombor Géza

Legjobb Legjobb Legelőbb

PAP PAP PAP

LAN LAN LAN

kőrtitósáru, vas-és rézbűtőgyára

Sűjnyeg, pokrók, fűggöny, ág-és asz. alternók, gyermekokcsók, nyűjzások, leányokcsók, előtörökcsók, kerítőkörök, erők és sűjnyes minden kivételben kaphatók

Gichner János

Budapest VII, Erzsébetkőrt 20

Hagy katalógust 4000 korona ellenében postán küldök

Réz, vasbűtő sodrony, ágybetét gyarmokcsók elharmert jóminőségűen fogva legelőbb **Mikler** vállában, VII, Dohány uca 6. szám. Telefon József 124-12

Krámer Adolf
festő- és mázolómeister
Budapest 7, Edgymányos u. 4. Tel. J. 89-57

Vasbűtő, rézbűtő
sodronyágybetétek Klein Gyula és Tarsa vasbűtőgyárában, Budapest, VII. kerület, Dob uca 58. szám